

לך לך
מ. נבון

בראשית י"א

כּו וַיְחִי-תֵרַח, שְׁבַעִים שָׁנָה; וַיֻּלְד, אֶת-אַבְרָם, אֶת-נְחוֹר, וְאֶת-הָרָן. כִּז וַאֲלֵהָ, תּוֹלְדֹת תֵּרַח--תֵּרַח הוֹלִיד אֶת-אַבְרָם, אֶת-נְחוֹר וְאֶת-הָרָן; וְהָרָן, הוֹלִיד אֶת-לוֹט. כח וַיָּמָת הָרָן, עַל-פְּנֵי תֵרַח אָבִיו, בְּאָרֶץ מוֹלְדֹתוֹ, בְּאוּר כַּשְׁדִּים. כט וַיִּקַּח אַבְרָם וְנְחוֹר לָהֶם, נָשִׁים: שֵׁם אִשְׁת-אַבְרָם, שָׂרִי, וְשֵׁם אִשְׁת-נְחוֹר מִלְכָּה, בַּת-הָרָן אֲבִי-מִלְכָּה וְאָבִי יִסְכָּה. ל וַתְּהִי שָׂרִי, עֲקָרָה: אִין לָהּ, וָלֵד. לא וַיִּקַּח תֵּרַח אֶת-אַבְרָם בְּנוֹ, וְאֶת-לוֹט בֶּן-הָרָן בֶּן-בְּנוֹ, וְאֵת שָׂרִי כַלְתּוֹ, אִשְׁת אַבְרָם בְּנוֹ; וַיֵּצְאוּ אֹתָם מְאוּר כַּשְׁדִּים, לָלֶכֶת אֶרֶץ כְּנָעַן, וַיָּבֹאוּ עַד-חָרָן, וַיֵּשְׁבוּ שָׁם. לב וַיְהִיו יָמֵי-תֵרַח, חֲמִשׁ שָׁנִים וּמֵאֵתַים שָׁנָה; וַיָּמָת תֵּרַח, בְּחָרָן. {פ}

בראשית י"ב

א וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-אַבְרָם, לֵךְ-לְךָ מֵאֶרֶץ כְּנָעַן וּמִמּוֹלְדֹתֶיךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ, אֶל-הָאָרֶץ, אֲשֶׁר אֲרָאָךְ. ב וְאָעֲשֶׂךָ, לְגוֹי גְדוֹל, וְאַבְרָכְךָ, וְאֶגְדְּלָה שְׁמֶךָ; וְהָיָה, בְּרַכָּה. ג וְאַבְרָכָהּ, מְבָרְכֶיךָ, וּמְקַלְלֶךָ, אָאֹר; וְנִבְרָכוּ בְךָ, כָּל מְשֻׁפָּחַת הָאָדָמָה.

מה עניין ציווי "לך לך" אחר שהוא כבר הולך?

בזוה"ק ע"ז ע"ב - ע"ח ע"א.

בוא וראה מה כתוב "ויקח תרח וגוי ויצאו אתם מאור כשדים". ויצאו אתם, ויצאו אתו צריך לכתוב! כי כתוב ויקח תרח. למה כתוב ויצאו אתם?! אלא תרח ולוט עם אברהם ושרה יצאו, כי הם שרצו לצאת בעיקר מתוך הרשעים, ואחר שראה תרח שאברהם בנו ניצל מתוך האש, חזר לעשות רצונו של אברהם, ומשום זה, ויצאו אתם תרח ולוט. ובשעה שיצאו מה כתוב בהם, "ללכת ארצה כנען" כי רצונם היה ללכת לשם. מכאן למדנו שכל מי שבא לטהר עוורים לו. בוא וראה שכן הוא, כי כיון שכתוב "ללכת ארצה כנען", מיד כתוב, "ויאמר ה' אל אברהם לך לך וגוי". ומטרים שנתעורר מעצמו מתחילה ללכת לארץ כנען, לא כתוב לך לך...
בוא וראה שכן הוא. כי כבר יצאו מאור כשדים, והיו בחרן, ולמה יאמר לו "לך לך מארצך וממולדתך", אלא עיקר הדבר כמו שאמרנו, "אל הארץ אשר אראך" - אראך מה שלא יכולת לעמוד עליו, ולא יכולת לדעת הכח של ארץ ההיא, שהוא עמוק וסתום.

למה ה' מתעניין באברהם בכלל?

Hazon p.21

The flight of Avraham, the first Jew, from the Mesopotmian metropolis of Ur in the very heart of the civilized world – a flight which ends with his beginning life anew, at age seventy-five, as a herder of goats and sheep on a stretch of land along the trade route to Egypt, the undeveloped and culturally irrelevant wilderness of Canaan. What would drive a civilized human being to flee the world of science and technology, culture and art, law and power, which Mesopotamia had been for a millennium – in short, to become a refugee from all that mankind had strained to achieve for so long – in order to carve out a harsh existence in the lawless hills and gorges of Canaan? The narrative tells us little about the reasons for Abraham's escape from civilization of the Euphrates.

רמב"ן בראשית פרק יב פסוק ב

והיה ברכה - אתה תהיה הברכה, אשר יתברכו בך לאמר "שימך אלהים כאברהם". והוסיף עוד כי כל משפחות האדמה יתברכו בו, לא אנשי ארצו בלבד. או ונברכו בך, שיהיו מבורכים בעבורו: והנה זאת הפרשה לא בארה כל הענין, כי מה טעם שיאמר לו הקב"ה עזוב ארצך ואיטיבה עמך טובה שלא היתה כמוהו בעולם, מבלי שיקדים שהיה אברהם עובד אלהים או צדיק תמים, או שיאמר טעם לעזיבת הארץ, שיהיה בהליכתו אל ארץ אחרת קרבת אלהים. ומנהג הכתוב לאמר התהלך לפני ותשמע בקולי ואיטיבה עמך כאשר בדוד ובשלמה, וכענין התורה כולה אם בחוקותי תלכו (ויקרא כו ג), אם שמע תשמע בקול ה' אלהיך (דברים כח א). וביצחק אמר בעבור אברהם עבדי (להלן כו כד). אבל להבטיחו בעבור יציאת הארץ אין בו טעם: אבל הטעם, מפני שעשו אנשי אור כשדים עמו רעות רבות על אמונתו בהקב"ה, והוא ברח מהם ללכת ארצה כנען ונתעכב בחרן, אמר לו לעזוב גם אלו ולעשות כאשר חשב מתחלה, שתהיה עבודתו לו וקריאת בני האדם לשם ה'

בארץ הנבחרת, ושם יגדל שמו ויתברכו בו הגוים ההם, לא כאשר עשו עמו באור כשדים שהיו מבזין ומקללים אותו, ושמו אותו בבור או בכבשן האש. ואמר לו שיברך מברכיו ואם יחיד מקללו יואר, וזה טעם הפרשה. אבל התורה לא תרצה להאריך בדעות עובדי עבודה זרה ולפרש הענין שהיה בינו ובין הכשדים באמונה, כאשר קצרה בענין דור אנוש וסברתם בעבודה זרה שחדשו:

בראשית רבה לח: יג

וימת הרן על פני תרח אביו, רבי חייא בר בריה דרב אדא דיפו: תרח עובד צלמים היה, חד זמן נפיק לאתר, הושיב לאברהם מוכר תחתיו, והוה אתי בר אינש בעי דיזבן והוה א"ל בר כמה שנין את, והוה א"ל בר חמשין או שיתין, והוה א"ל ווי ליה להווא גברא דהוה בר שיתין, ובעי למסגד לבר יומי, והוה מתבייש והולך לו, חד זמן אתא חד איתתא טעינה בידה חדא פינד דסולת, אמרה ליה הא לך קרב קודמיהון, קם נסיב בוקלסא בידיה, ותבריהון לכולהון פסיליא, ויהב בוקלסא בידא דרבה דהוה ביניהון, כיון דאתא אבוה א"ל מאן עביד להון כדין, א"ל מה נכפר מינד אתת חדא איתתא טעינה לה חדא פינד דסולת, ואמרת לי הא לך קריב קודמיהון, קריבת לקדמיהון הוה דין אמר אנא איכול קדמאי, ודין אמר אנא איכול קדמאי, קם הדין רבה דהוה ביניהון נסב בוקלסא ותבריון, א"ל מה אתה מפלה בי, וידעין אנון, א"ל ולא ישמעו אזניך מה שפיך אומר, נסביה ומסריה לנמרוד, א"ל נסגוד לנורא, א"ל אברהם ונסגוד למיא דמטפין נורא, א"ל נמרוד נסגוד למיא, א"ל אם כן נסגוד לעננא דטעין מיא, א"ל נסגוד לעננא א"ל אם כן נסגוד לרוחא דמבדר עננא, א"ל נסגוד לרוחא א"ל ונסגוד לבר אינשא דסביל רוחא, א"ל מילין את משתעי אני איני משתחוה אלא לאור, הרי אני משליכך בתוכו, ויבא אלוה שאתה משתחוה לו ויצילך הימנו, הוה תמן הרן קאים פלוג, אמר מה נפשך אם נצח אברהם אנא אמר מן דאברהם אנא ואם נצח נמרוד אנא אמר דנמרוד אנא, כיון שירד אברהם לכבשן האש וניצול, אמרין ליה דמאן את, אמר להון מן אברהם אנא, נטלוהו והשליכוהו לאור ונחמרו בני מעיו, ויצא ומת על פני תרח אביו, הה"ד (שם /בראשית/ יא) וימת הרן על פני תרח וגו'.